

Offensief van Teylingen

Het Pact: van keurslijf naar keurmerk

Redactieadres Regio Holland Rijnland

Grachtweg 42

Postbus 87, 2160 AB Lisse

tel.: 0252 46 24 00

fax: 0252 46 24 44

fzaalberg@hollandrijnland.net

www.hollandrijnland.net

In deze Nieuwsbrief

Het Pact: van keurslijf naar keurmerk

1

Maatwerk is de sleutel voor ruimteproblemen

2

Natuur Breed versterkt het landschap

3

Onderzoek naar financiering Offensief

4

Nieuwe module: Recreatief Netwerk Keukenhof

4

Regelmatig horen we dat het Pact van Teylingen ervaren wordt als een keurslijf. Velen vinden de afspraken te beperkend en knellend. Wel wordt erkend dat juist met het Pact ongewenste ontwikkelingen zijn tegengehouden. De vastberaden geharnaste opstelling van de regio heeft de komst van de bollenstad - en daarmee het verdwijnen van het bollencomplex - voorkomen. Je kunt het Pact dan ook beschouwen als een harnas, dat de streek zich bewust heeft aangemeten, maar dat ook de eigen bewegingsvrijheid steeds meer heeft beperkt.

Ontwikkelingsplanologie

De opgave voor het Offensief van Teylingen is om de gewenste bewegingsruimte te scheppen, zonder de noodza-

niet kan, maar actief naar oplossingen te zoeken hoe iets wél zou kunnen. Dat betekent zeker niet dat ineens alles mag wat eerst verboden was. Juist als je meer ontwikkeling toelaat, moet je heel goed weten welke kant je op wilt.

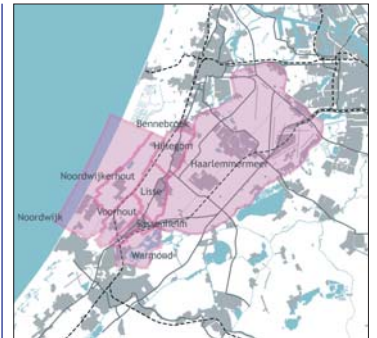
Het Offensief kiest nadrukkelijk voor het versterken van het bollencomplex en het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit. Als deze doelen dichterbij gebracht worden is er met inzet en inventiviteit een heleboel mogelijk. Het is de uitdaging voor bedrijven, maatschappelijke partijen en overheden om los te komen van de vastgestelde kaders en gezamenlijk te zoeken naar oplossingen waarbij bedrijfsontwikkeling en landschapsverbetering hand in hand gaan.

Keurmerk

De Stuurgroep Pact van Teylingen zal beoordelen of ingediende plannen voldoen aan de doelstellingen van het Offensief en in aanmerking komen voor een zogenaamd 'keurmerk'. Dit is een belangrijke nieuwe verantwoordelijkheid, die ook verplichtingen schept. Aan goede plannen zullen de partijen in de stuurgroep Pact met plezier een 'keurmerk' toekennen. Betrokken overheden zullen het 'gekeurmerkte' plan planologisch mogelijk maken en de uitvoering kan van start gaan. Maar over plannen die afbreuk doen aan het bollencomplex en aan de landschappelijke kwaliteit, zonder dat dit voldoende en afdoende goedge maakt kan worden, zal de stuurgroep Pact een negatief oordeel uit moeten spreken.

Greenport of bollenstad?

Het is duidelijk dat het bouwen van een

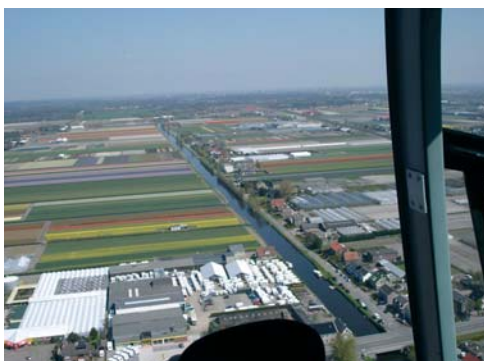
Minister Dekker zoekt ruimte voor 20.000 woningen in Haarlemmermeer en de Bollenstreek.

hele of halve bollenstad nooit voor een keurmerk in aanmerking komt. Eind juli konden we in het Leidsch Dagblad lezen dat ambtenaren, die voor minister Dekker op zoek zijn naar ruimte voor twintigduizend woningen, bestaande beleidslijnen als het Pact van Teylingen als 'een knellend korset' zien, dat de bouw van duizenden woningen in de weg staat. Blijkbaar werkt het harnas dus nog steeds: zolang overheden zich aan de afspraken houden en geen wolven in schaapskleden zijn!

De rijksoverheid onderschrijft met de aanwijzing tot Greenport het Pact, maar daarmee is de zoektocht naar plekken voor woningbouw dus nog niet voorbij. Het is dan ook zaak dat we de mogelijkheden om de Greenport in de gewenste richting te ontwikkelen goed benutten. En dat we de Stuurgroep Pact een veelheid aan uitvoerbare, goede plannen voorleggen. Als we die kans voorbij laten gaan staat de Bollenstreek straks alsnog met lege handen. En in z'n hemd...

Marcel Vissers

BOEGBEELD OFFENSIEF VAN TEYLINGEN

Greenport Duin- en Bollenstreek

kelijke bescherming overboord te zetten. Dat doen we met ontwikkelingsplanologie. Daarbij blijven vastgestelde streek- en bestemmingsplannen het uitgangspunt. Ontwikkelingsplanologie geeft echter de mogelijkheid om niet slechts uit deze kaders af te lezen of iets wel of

Martien Zandwijk: 'Maatwerk is de sleutel voor ruimteproblemen'

Bollenkweker Martien Zandwijk is al sinds 1993 betrokken bij het Pact van Teylingen en zit nu in het Procesteam van het Offensief van Teylingen. 'Daar verwacht ik veel van, ook voor de agrariërs. Het Offensief maakt creatieve oplossingen mogelijk voor ruimteproblemen. Op die manier kunnen we aan schaalvergroting in de sector werken, zonder dat het landschap eronder lijdt.'

Martien Zandwijk en zijn vrouw Elly Zandwijk-Van Hage zijn beiden afkomstig uit een familie van bollenkwekers. Sinds 1957 telen ze in het Langeveld in Noordwijk, waar ze hun kwekerij aan de Vogelaardreef opbouwden. 'We kweken vooral tulpen, narcissen en hyacin-

plantjes verkoopt. Vroeger, toen de kinderen nog thuiswoonden, hadden we ook dahlia's. Dan hielp het hele gezin mee met stekken planten. We zijn altijd een echt gezinsbedrijf geweest.'

Besturen

Martien en Elly Zandwijk zijn allebei al jaren actief in allerlei besturen. Martien was tot voor kort voorzitter van de vakgroep bloembollen, bomen en vaste planten van de WLTO en is lid van de LTO-werkgroep gewasbescherming.

Hij is kringvoorzitter van de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur en voorzitter van het Milieuplatform van de KAVB. Elly was in 1985 de eerste vrouwelijke kringvoorzitter van de Land- en Tuinbouwbond in Nederland en is actief in de gemeentepolitiek in Noordwijk. Zij kwam in actie toen in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening plannen voor een bollenstad werden gepresenteerd. Uit deze werkgroep Op Bollengrond kwam later de Stichting Hou het Bloeiend voort, waarvan Martien nog steeds bestuurslid is. Samen vechten ze voor het behoud van de bollenteelt en de Bollenstreek en aan de keukentafel bespreken ze dagelijks de ontwikkelingen in de regio.

De bollen zijn gerooid en moeten nog gesorteerd worden, maar de familie Zandwijk maakt graag tijd voor een interview. 'Bollenkwekers hebben veel werk aan het verdedigen van hun bedrijfstak', vindt Martien. 'We moeten voortdurend alert zijn op maatregelen van de overheid, zoals regels rond het mestbeleid en gewasbescherming.' Elly valt hem bij: 'Daarnaast is de ruimtelijke ordening en natuurontwikkeling een voortdurende bedreiging. Kwekers moeten steeds vechten voor het behoud van bollenteeltgebieden of voor fatsoenlijke compensatie.'

'We hebben hier in de streek eersteklas

land, daar moeten we heel zuinig op zijn', vindt Martien. 'Bovendien moet hier ruimte blijven voor wisselteelt in verband met de kwaliteit van de bodem. Daarom vind ik dat kwekers best investiever kunnen zijn en gezamenlijk naar oplossingen moeten zoeken.'

Grondbank

'Het zou goed zijn als zoveel mogelijk kwekers hun wensen en knelpunten voorleggen aan Piet Jan Visser, de gebiedsontwikkelaar van het Offensief. Dan kan die zaken gaan combineren en aan oplossingen werken.'

'Kwekers die ruimtegebrek hebben, moeten kunnen doorstromen naar een ruimere locatie, dan kan een startende kwekers het bestaande bedrijf overnemen. Ook voor de problemen van de exportbedrijven kan dat een oplossing zijn. Die bedrijven zijn allemaal vanuit de kwekerij begonnen. Ze hebben agrarische grond, maar geen financiële mogelijkheden om naar een bedrijventerrein te verkassen. Dat soort bewegingen zou veel meer gestuurd moeten worden. Eigenlijk zou er een grondbank moeten komen waar vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht, zodat de agrarische grond binnen de sector blijft.'

'Dat heb ik 20 jaar geleden ook al gezegd', reageert Elly. 'Dat klopt, zegt Martien, 'maar de tijd was er toen niet rijp voor. We weten nu dat als we star blijven denken, we nergens komen. Maatwerk is de sleutel op de ruimtelijke problematiek. Daarom geloof ik heel in het Offensief van Teylingen.'

Marca Bultink

Martien Zandwijk: "We hebben hier eersteklas bollengrond, daar moeten we heel zuinig op zijn."

ten, maar vroeger hadden we ook crocussen en dahlia's', leggen Martien en Elly uit. 'Op ons land staan nu gladiolen van een andere kweker, in verband met de vruchtwisseling. We hebben ook een kleine kas van 300m² voor de winterbroei, waar Elly haar gekweekte tuin-

Bollenkweker Aad van Eeden: 'Als ik een ijsvogeltje zie kan mijn dag niet meer stuk'

Bollenkweker Aad van Eeden is lid van de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond en heeft voor het bollenbedrijf Van Eeden aan de Leeuweg in Noordwijkerhout een bedrijfsnatuurplan laten maken.

'Wij waren al betrokken bij het tellen van vogels op ons land, dus het lag voor de hand om ook mee te doen aan het project Natuur Breed. PPO heeft precies uitgezocht hoe het landschap bij ons bedrijf historisch gevormd is en welke flora en fauna er te vinden is.

Vervolgens zijn er allerlei suggesties gedaan om de natuur op het bedrijf te versterken. Je hoeft die adviezen niet allemaal op te volgen, het is vooral een handleiding voor wat er allemaal mogelijk is.'

Hagen en oeverbeheer

'Mijn vader is hier in de oorlog als veehouder begonnen. Mijn broer en ik hebben het weiland in de jaren '70

dat geen problemen op voor de bedrijfsvoering. 'Je moet er tijdens het werk natuurlijk wel rekening mee houden, maar dat is geen bezwaar. We zetten bijvoorbeeld stokken bij de vogelnesten in het land. Zo kunnen wij er goed omheen werken en kunnen de vogels hun nest ook sneller terugvinden, voordat de kraaien de eieren opeten. We hebben laatst het nest van een patrijs twee keer verplaatst; één keer toen we het hyacintenloof moesten hakselen en opnieuw bij het rooien van de bollen. Maar die patrijs zat er 's avonds gewoon weer op!

Als we de slootkant hebben gemaaid, voeren we nu het maaisel af. Dat is wel meer werk, maar daardoor verschraaft de grond en ontstaat er een gevarieerde begroeiing. Het nadeel was wel dat we daarna last van muskusratten hadden, met een strakke oever heb je dat eerder in de gaten. Verder hebben we met subsidie uit het hagenfonds wat soorten haag bijgeplant langs het laantje en langs de oever van de Zanderijvaart zijn

verbindingzone tussen de Leidsevaart en Leeuwenhorst.'

Verrekijker

'Het agrarisch natuurbeheer levert ons niets op, maar we hebben er lol in. Ik ben al van kinds af aan geïnteresseerd in alles wat groeit en bloeit. Mijn vader kende alle weidevogels en wel honderd soorten gras. Er broeden hier patrijzen en veldleeuweriken en volgens vogelaars zitten er ransuilen in het bosje hierachter bij de tennisbaan. Heel soms zie ik een ijsvogeltje bij de steiger. Dan kan je dag niet meer stuk, dan voel je je net een landgoedeigenaar!

Mijn jongens vinden het ook leuk: als ze gaan ziekzoeken in het bollenveld, nemen ze tegenwoordig een verrekijker en een vogelboek mee. Veel mensen denken dat wij bollentelers veel gif gebruiken, maar dat is echt niet meer zo. Natuurlijk moeten we af en toe gewasbeschermingsmiddelen inzetten, maar het gebeurt tegenwoordig wel met beleid. Vroeger wilden de kwekers

helemaal geen dieren en planten op hun land en werd alles doodgespoten, maar dat is nu heel anders. Als ik nu een fazant op mijn land heb, neem ik voor lief dat hij wat bollen aanpikt, ik vind het gewoon fantastisch om dat beest bij ons te zien lopen.'

Marca Bultink

Aad van Eeden: 'We hebben gewoon lol in agrarisch natuurbeheer.'

omgespoten tot bollenland en sindsdien kweken we bollen en in de wintermaanden snijhyacinten. Sinds 2002 werken we volgens de methode Natuur Breed.' Volgens Aad van Eeden levert

bomen en heesters gekomen. Allemaal streekeigen beplanting uiteraard. Ik heb gekozen voor besdragende heesters, dat is goed voor de vogels. Zo vormen we een onderdeel van de ecologische

Natuur Breed versterkt het landschap

Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) helpt sinds 2000 agrariërs bij het opstellen van bedrijfsnatuurplannen.

Door agrarisch natuurbeheer in te passen in de bedrijfsvoering kunnen de natuurwaarden en het landschap versterkt worden.

In de Duin- en Bollenstreek doen vier bollenbedrijven mee aan dit project Natuur Breed. De kwekers voeren het plan stapsgewijs zelf uit onder leiding van PPO.

Gebiedsontwikkelaar Piet Jan Visser onderzoekt momenteel samen met PPO en LTO Noord of deze methode, in combinatie met bedrijfsontwikkeling, binnen het Offensief vaker succesvol kan worden toegepast.

OFFENSIEF
van
TEYLINGEN

Onderzoek naar financiering Offensief

Adviesbureau NIB Consult heeft in opdracht van de Stuurgroep Pact van Teylingen onderzoek gedaan naar de financiering van het Offensief van Teylingen. In juni is het Eindrapport financiering Offensief van Teylingen opgeleverd. Negen financieringsconstructies zijn tegen het licht gehouden. Ze zijn getoetst op inzetbaarheid, risico's voor wat betreft het verkrijgen van voldoende draagvlak en op de opbrengstpotentie. Doel is een 'Pot van Teylingen' te vullen, om hiermee het Offensief te kunnen uitvoeren.

Als meest kansrijke ideeën kwamen naar voren:

- een regionaal fonds vullen uit een extra heffing op de grondkosten van al geplande woningbouw;
- rood voor groen (de opbrengst van bouwen wordt gebruikt om nieuw groen te ontwikkelen);
- bijdragen van bewoners of gemeenten;
- groene obligaties uitgeven.

Geen van deze oplossingen is echter dé oplossing. Een mix aangevuld met subsidies ligt meer voor de hand.

NIB Consult heeft ook de huidige modules van het Offensief van Teylingen financieel doorgelicht. Er is gekeken welke financiële gevolgen bedrijfsverplaatsingen hebben en op welke manier de 'Pot van Teylingen' kan worden verdeeld. Het onderzoek zal de komende maanden uitvoerig aan de

orde komen in de regio. Naast het Offensief zijn er nog andere regionale wensen die gefinancierd moeten worden, zoals de verbetering van de N206 en de aanleg van de RijnGouwelijn. Ook daarvoor kan het rapport een handreiking zijn.

Frank Zaalberg

PROJECTLEIDER PACT EN OFFENSIEF VAN TEYLINGEN

Komt de opbrengst van woningbouw in de 'Pot van Teylingen'?

Colofon

N I E U W S B R I E F

Offensief van Teylingen
AUGUSTUS 2005

UITGAVE EN EINDVERANTWOORDING:

Frank Zaalberg,
Regio Holland Rijnland
Grachtweg 42
Postbus 87, 2160 AB Lisse

EINDREDACTIE:

Marca Bultink Communicatie,
Hillegom

FOTOGRAFIE:

Regio Holland Rijnland, PPO,
Ed Bok en Marca Bultink

ONTWERP EN PRODUCTIE:

Ed Bok, EBCC Lisse/
Studio 4, Amsterdam

DRUK:

Alkemade Printing, Lisse.

Nieuwe module in het Offensief: Recreatief Netwerk Keukenhof

Aan de zes bestaande modules uit het Offensief is een nieuwe toegevoegd: de module Recreatief Netwerk Keukenhof. Op 7 juni jl. kwamen zo'n 10 betrokken organisaties, waaronder het landgoed Keukenhof en de bloemententoonstelling Keukenhof, bijeen om te brainstormen over de mogelijkheden die Keukenhof biedt als middelpunt van een recreatief netwerk.

Over één ding waren de 20 aanwezigen het meteen eens: Keukenhof is dé plek in de regio om een recreatief knooppunt te maken: het is een prachtig landgoed, Keukenhof is een heel bekend punt, staat goed aangegeven en er zijn veel parkeerplaatsen die 10 maanden per jaar niet gebruikt worden. Het idee om rond Keukenhof een recreatief netwerk aan te leggen stond in 2002 al in het Bonte Loper Plan (zie kaartje), maar is nu opnieuw opgepakt. De module richt zich op het aanleggen van recreatieve routes (wandelen, fietsen, varen) op en om het landgoed. Maar ook verkent de module de mogelijkheden van een recreatief transferium op het parkeerterrein van de tentoonstelling. Daar kunnen toeristen de auto parkeren en overstappen op de fiets of andere vervoer-

middelen. De regionale VVV, de regio Holland Rijnland en de gemeente Lisse hebben het voortouw in deze module.

Frank Zaalberg

